

21.11.2017

Puolustusministeriö
PL 31
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite FI.PLM.2017-4279

Asia **Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta**

Puolustusministeriö on pyytänyt muiden ohella opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Lausunto pyydettiin toimittamaan puolustusministeriölle vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön 17.11.2017 mennessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 17.11.2017 pyytänyt sähköpostitse lisää aikaa lausunnon antamista varten 23.11.2017 asti. Hallitussihteeri Perttu Wasenius on samana päivänä lähettämässään vastauksessa ilmoittanut, että ministeriön vastaus voidaan toimittaa em. päivämäärän mennessä, ja pyytänyt, että lausunto lähetetään sähköpostilla PLM kirjaamoon ja kopiona hänelle.

Ottaen huomioon edellä todettu opetus- ja kulttuuriministeriö esittää lausuntonaan, että henkilötietojen käsittelyä Puolustusvoimissa koskevan lain 24 §:ään lisätään kaksi uutta kohtaa.

Puolustusvoimat saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa teknisellä käyttöyhteydellä tai tietojoukkona muulle viranomaiselle ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulle yhteisölle henkilötietoja, jotka ovat tarpeen tämän laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, seuraavasti:

Uusi x kohta: suomalaisille yliopistoille ja ammattikorkeakouluille tiedon siitä, onko sen opiskelija suorittanut tai suorittamassa asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaista palvelusta sekä tiedon palveluksen ajankohdasta.

Uusi y kohta: ammatillisen koulutuksen järjestäjälle tiedon siitä, onko sen opiskelija suorittamassa asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaista palvelusta sekä tiedon palveluksen ajankohdasta ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 96 §:ssä tarkoitetun opiskeluoikeuden väliaikaisen keskeyttämisen perusteiden arviointia varten.

Perustelut:

Yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on opiskelijoiden oikeuksien toteuttamiseen liittyvä tarve saada tietoja asevelvollisuuden ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittamisesta suoraan asevelvollisrekisteristä.

Yliopistolain lain 39.3 § ja ammattikorkeakoululain 29.3 §:n mukaan ”otettuaan opiskelupaikan vastaan opiskelija voi ilmoittautua poissa olevaksi, jos hän ensimmäisenä lukuvuonna: 1) suorittaa asevelvollisuuslain (1438/2007), siviilipalveluslain (1446/2007) tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaista palvelua; 2) on äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaalla; tai 3) on oman sairautensa tai vammansa vuoksi kyvytön aloittamaan opintojaan.” Nykytilassa yliopistot ja ammattikorkeakoulut eivät saa tietoa sähköisesti, koska puolustushallinnon lainsäädäntö ei sitä mahdollista. Tämä tarkoittaa, että opiskelijan on toimitettava kirjallinen todistus korkeakoululle mahdollisesta palveluksesta. Menettelystä aiheutuu paljon vältettävissä olevaa vaivaa sekä hallinnollista työtä, mikä ei ole hallinnon palveluperiaatteiden ja tehokkuusvaatimusten mukaista. Ristiriita digitaalisen hallinnon tavoitteisiin nähden on huomattava. Asevelvollinen on usein samaan aikaan palveluksessa, mikä hankaloittaa hänen toimintamahdollisuuksiaan asiassa. Opiskelupaikan vastaanottamista sujuvoitaisi merkittävästi, jos tieto asevelvollisuuden suorittamisesta saataisiin korkeakouluille suoraan puolustusvoimista sähköisesti.

Yliopistolain 41 § ja ammattikorkeakoululain 30 § mukaan ”Opintojen suorittamisaikaan ei lasketa poissaoloa, joka johtuu asevelvollisuuslain, siviilipalveluslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palvelun suorittamisesta taikka äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan pitämisestä. Opintojen suorittamisaikaan ei lasketa myöskään muuta enintään kahden lukukauden pituista poissaoloa, jonka ajaksi opiskelija on ilmoittautunut poissa olevaksi”. Myös opintoajan laskemisessa tarvitaan siis tietoa asepalveluksen suorittamisesta. Tämä tieto se olisi osana hallinnon sähköistämistä ja tehostamista saatava korkeakouluille sähköisesti suoraan vastuuviranomaiselta.

Lisäksi osittain korkeakouluja vastaavalla tavalla uuden ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 96 §:n mukaan opiskelijalla on oikeus väliaikaisesti keskeyttää opiskeluoikeutensa siksi ajaksi, kun hän on suorittamassa asevelvollisuuslain, siviilipalveluslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaista palvelusta. Ammatillisen koulutuksessa ei sitä vastoin säädetä korkeakouluja vastaavalla tavalla poissa olevaksi ilmoittautumisesta opiskelupaikkaan vastaanotettaessa. Mikäli korkeakoulujen osalta ehdotetaan lausunnossa lisättäväksi tiedonsaajiksi korkeakoulut, olisi johdonmukaista lisätä myös ammatillisen koulutuksen järjestäjät opiskeluoikeuden väliaikaisen keskeyttämisen osalta.

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelija otetaan huomioon rahoituksen perusteena opiskeluoikeuden alkamispäivästä lukien siihen päivään asti, kun opiskelijan opiskeluoikeus päättyy. Opiskelijaa ei kuitenkaan oteta huomioon rahoituksen perusteena, jos opiskelijan opiskeluoikeus on väliaikaisesti keskeytetty. Opiskeluoikeuden määräytymisessä sovelletaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain säännöksiä opiskeluoikeuden alkamisesta, päättymisestä, väliaikaisesta keskeyttämisestä, peruuttamisesta ja pidättämisestä sekä opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta. Opiskeluoikeuden alkamisesta, päättymisestä ja väliaikaisesta keskeyttämisestä säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 96 §:ssä. Mainitun pykälän 3 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus väliaikaisesti keskeyttää opiskeluoikeutensa siksi ajaksi, kun hän on suorittamassa asevelvollisuuslain

(1438/2007), siviilipalveluslain (1446/2007) tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaista palvelusta taikka saa sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista sairauspäivärahaa taikka äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa. Siten ehdotettuun henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa koskevan lain 24 §:ään voitaisiin lisätä ammatillisen koulutuksen osalta uusi kohta edellä todetulla tavalla.

Kansliapäällikön sijainen
Ylijohtaja

Riitta Kaivosoja

Hallitusneuvos

Leo Liukkonen

Tiedoksi Hallitussihteeri Perttu Wasenius / PLM